

5. Polskie prawo wskazuje kilka takich ścieżek w zależności od tematu skargi. Jeżeli naszym zdaniem w gminie/powiecie/województwie **łamana jest Konstytucja**, to można decyzję zaskarżyć do **Trybunału Konstytucyjnego**. Jeżeli dana uchwała np. rady gminy jest sprzeczna z innymi przepisami prawa krajowego, np. jest niezgodna z ustawą przyjętą przez Sejm (ustawy zawsze mają pierwszeństwo przed uchwałami), to można ją zaskarżyć do **wojewody**. Jeżeli natomiast urzędnik naszym zdaniem wykazał się opieszałością bądź niestarannością, to możemy jego postawę zaskarżyć do **Sądu Administracyjnego**).

Warto wiedzieć: W Polsce za monitorowanie praw obywatelskich o których mówi przede wszystkim Konstytucja RP oraz Konwencja ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych odpowiada Rzecznik Praw Obywatelskich, któremu można zgłaszać wszelkie formy naruszania wyżej wymienionych praw (<http://www.rpo.gov.pl/>, infolinia obywatelska 800-676-676).

Współpracująca wspólnota samorządowa

Podstawową zasadą skutecznego reprezentowania swoich praw, jest to, że problem wraz z propozycją jego rozwiązania zgłaszany jest przez grupę osób a nie indywidualną osobę. **Władza będzie chętna na podjęcie dialogu, jeżeli ze strony grupy mieszkańców otrzyma jedno, spójne stanowisko zamiast kilkunastu rozbieżnych opinii.** Zatem przed podjęciem istotnego dla nas problemu należy znaleźć „sprzymierzeńców” - grupę mieszkańców danego terenu, dla których poruszany przez nas problem jest ważny i którzy swoim podpisem/poparciem sprawią, że dany problem z indywidualnego problemu mieszkańca stanie się problemem gminy. Takie rzecznicтво jest możliwe poprzez tworzenie oddolnych, nieformalnych koalicji mieszkańców bądź zaangażowanie się w prace organizacji pozarządowej.

W naszym regionie tego rodzaju wsparcie można uzyskać w Stowarzyszeniu Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Krok za krokiem” w Zamościu (www.spdn.pl, 84 627-14-38).

Opracowanie: Kamil Kabasiński

Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Krok za krokiem” w Zamościu
Ul. Peowiaków 6a, 22-400 Zamość
KRS 0000057364

Projekt realizowany przy wsparciu Szwajcarii w ramach
szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami
członkowskimi Unii Europejskiej

Prawa, nie przywileje.

Osobom z niepełnosprawnością przysługują prawa zagwarantowane przez przepisy prawa krajowego i międzynarodowego. Prawa te na mocy przyjętych ustaw lub rozporządzeń muszą być bezwzględnie respektowane a ich nieprzestrzeganie stanowi podstawę do zaskarżenia polityki danego Państwa do odpowiednich instytucji. W tym opracowaniu zaprezentuję Państwu przepisy prawa, które gwarantują osobom z niepełnosprawnością bycie pełnoprawnym obywatelem oraz chronią przed przejawami dyskryminacji.

Obowiązujące przepisy prawa oraz wiele innych pomocnych materiałów informujących o prawach osób z niepełnosprawnością można znaleźć na stronie www.siecmpd.spdn.pl, wybieramy dział „do pobrania” a następnie „materiały”

Mieszkańcy współrządzą gminą !

Ustawa o samorządzie gminnym, która reguluje kwestię podziału władzy i precyzuje zadania gminy mówi, że: „**Mieszkańcy gminy tworzą z mocy prawa wspólnotę samorządową**”. Co oznacza taki zapis? Oznacza, że samorząd (mieszkańcy) to nie to samo co administracja samorządowa (władza). Władza zarządza/administruje gminą w imieniu mieszkańców, co oznacza, że każda decyzja władz musi uwzględniać interesy mieszkańców i – co w praktyce nie jest egzekwowane przez samych mieszkańców – powinna być podejmowana we współpracy z mieszkańcami (np. poprzez konsultacje społeczne).

Mieszkańcu ! Masz prawo, a wręcz obowiązek współpracować z władzą, tak aby Twoje prawa były przestrzegane a kierunki rozwoju gminy były w jak największym stopniu zgodne z oczekiwaniami Twoimi i innych mieszkańców.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) art. 1 ust. 1

ABC współpracy

1. Podstawową zasadą w kontaktach z administracją samorządową jest pisemne przedstawienie problemu. Taka forma powoduje, że nasz problem przyjmuje postać wniosku (w myśl Kodeksu Postępowania Administracyjnego art. 241-247), co zobowiązuje władze do ustosunkowania się do niego i pisemnej odpowiedzi (uzasadnienia przyjęcia bądź oddalenia wniosku) udzielonej bez zbędnej zwłoki tj. nie później niż w okresie miesiąca od otrzymania wniosku. Wniosek może być skierowany zarówno do prezydenta/wójta/burmistrza jak również na ręce przewodniczącego rady gminy.

Podstawa prawna: Kodeks Postępowania Administracyjnego Dziennik Ustaw z 2000 nr 98 poz. 1071 art. 241-247,

2. Należy zastanowić się, kto powinien być adresatem wniosku, to znaczy w czyich kompetencjach jest rozwiązanie wskazywanego przez nas problemu. Jeżeli zgłaszam wniosek dotyczący braku podjazdu w budynku np. urzędu gminy, co uniemożliwia załatwienie spraw urzędowych osobie poruszającej się na wózku, to w pierwszej kolejności wniosek kieruję do prezydenta/wójta/ burmistrza, ponieważ za organizację pracy urzędu odpowiada właśnie organ wykonawczy. Inaczej będzie w przypadku, kiedy brak podjazdu w urzędzie stanowi przykład na to, że w danej gminie nie przestrzegane są zapisy Konwencji ONZ i Konstytucji RP, wtedy wniosek tak uzasadniony, powinien trafić na ręce przewodniczącego Rady Gminy/Powiatu/Województwa, jako organu stanowiącego prawo miejscowe i mającego kompetencje do zobowiązania prezydenta/wójta/ burmistrza do natychmiastowego usunięcia takiej bariery.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) art. 18, 30-31, 33

3. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej daje obywatelowi prawo wstępu na posiedzenia np. sesji rady gminy czy komisji pracujących przy radzie. Obywatel ma prawo nie tylko do wstępu na posiedzenia, ale również do ich rejestrowania (nagrywania audio lub wideo). Chociaż cytowany przepis Konstytucji nie mówi nic o wypowiedzaniu się mieszkańców podczas posiedzenia rady, **to jednak w statutach większości gmin mieszkaniac ma możliwość wystąpienia na każdej Sesji Rady.** Należy zatem zapoznać się ze statutem swojej gminy, który musi być dostępny na stronie internetowej urzędu, bądź w **Biuletynie Informacji Publicznej (BIP)** i do którego odnośnik musi również znajdować się na stronie internetowej urzędu. Można również zapytać o taką możliwość np. w biurze Rady, bądź w punkcie obsługi interesanta/mieszkańca. Aktywny udział mieszkańców podczas posiedzeń komisji czy sesji rady daje możliwość bezpośredniego przedstawienia problemu i często jest to o wiele bardziej skuteczna metoda niż „suchy wniosek”, choć każda wypowiedź mieszkańca – także i ta na sesji - powinna zakończyć się złożeniem wniosku (zawierającego poruszany problem) na piśmie.

Podstawa prawna: Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Dziennik Ustaw z 1997 r. Nr 78, poz. 483 art. 61

4. Podstawą współpracy z przedstawicielami władzy jest dialog, jednak może się zdarzyć, że omówione wyżej formy dialogu nie dają żadnych rezultatów i Twoim zdaniem prawo nie jest dalej przestrzegane. Do kogo wtedy można się zwrócić?